mes tarwis Jssand tedda olli lähhätanu, nink nakši juttust ütlema pühhast kirjast, nink sest ramatust, mes pühha Apostel Paulus Romarahwale olli kirjotanu, sedda wäljaselletama, kuis pattane inneminne woip Jummala een õiges ja õnsas sada läbbi ussu. Kik wanna katoliko ussu sädust es häeta temma kül weel mitte ärra, enge teggi nida, kui Lutterus olli kitnu: „et wanna wääruск peap enne „innemisse sõamest wäljakassitus sama, sis „weel sünnis sedda kerkust wäljakassida.“ Knópken tunnist nüüd awwalikkult preestrile, kuis neide oppus es sünni pühha kirjaga kokko, nink ne monako ja preestri es möista middake se wasta kosta. Ria-lina radisaksa wallitsiwa nüüd Andreast Knópkenit hennele eddimätses Lutterusse ristiussu oppetajas Petre kirriko mannu, nink sel 23 Oktobril 1522 üttel temma eddimäst juttust, nink saiwa sis jo mitto katoliko kirko tallitusse, wisi ja kombe Jummala orjusse man mahhajättetus. Se ülle pahhasiwa preestri ni wäga ärra, et nemma aasta perrast surel redil sure wandmissega kik Ria-linast wälja lätsiwa. Ja kui siski meie ussurahwale Rialinan perrast weel paljo pahhandust tulli neide katoliko preestride perrast: sis kirjut õnnis Lutterus essi Saksa-maalt katskörda Ria-lina koddanikkile nink mannits neid kindmas jäda se ussu mannu, mes nemma olliwa wastawõtnu. Temma lähhät neile ka, saksa-keli ümbrepantu, sedda 127 dat laulo Tawida Lauloramatust, nink mannits neid neide kalli Tawida sõnnuga: „Kui Jssand ei hoija lina, sis wal-

„wap waht ilmasjata,“ et nemma peasse Jssanda abbi päle lootma. Neid Lutterusse kirju, mes õnnis mees essi omma käega kirjotanu, hoijetas nüüdki weel Ria-linan. — Kui Knópken ärrakoli, sis matteti tedda Ria-lina Petre kirriko sisse mahha. Sestsammast õnsast mihhest om ka se kallis laul, mes wannan lauloramatun saisap: „O Krist, ke ainus „ollet Jummal' Poig iggawest,“ eddimält saksa-keli üllespantu, nink sai temma perrast ka ma-keli meie Tarto-ni kui Tallina-lauloramato sisse.

Kolm aastat perran sedda nakši Lutterusse ristiussu oppus ka Tarto-linan juurt wõtma, nink eddimänne mees, kes Tartun sedda oppust kulut, olli nimmega Melkior Hofmann. Temma läts ka ütskörd essi Tartust Wittenbergi-lina, meie armsat, kallist Lutterust kaema, temma kalli mannitsusse läbbi henda kinnitama nink Lutterussele kulutama, kuis õige ristiussuga luggu olli Liwlandi-maal. Hofmann tulli kül jälle taggasi Tarto-lina, ent mõnne aja perrast läts temma wimate jälle Saksa-male nink koli sinna ärra.

Et Jummal sedda kik kül nida õnnist: sisski olli rahwa oppussega weel waine luggu kül, ni kui kunnake ütte wastsest ülleswoetu tõ ja tallitussega om. Aiga móda ennege jäiwa kik ne wõlsoppusse mahha, mes innemisse olliwa ommast pääst rahwale käsfus ja koormas päle pandnu. Se ilmussutawa karjuste selts sai iks wähhembas, „kea Jummala Sõnna ärra-

Tarto- ja WÃƒÂ¶rro-ma rahwa Kalender 1839, lk. 23